

laten betalen en tegen vergoeding hunnerzijds van de zielmissen de vrijheid bedingen, om het lijk te openen. Maar geestiger is de wijze, waarop hij onder den titel van *Evangelio phoros* (evangelieverspreider) een ruw en onzedelijk aanhanger der hervorming hekelt, die het N. Testament aanbeveelt. Een Franciscaner had op den preekstoel gescholden op de verspreiding des Evangelies. Hij op hem af en met het Evangelieboek, hard van band, misschien met koperen sloten, geeft hij hem om de ooren en op den rug. «Wat dunkt u?» vraagt de Franciscaner, «is dit het Evangelie aanbevelen?» «Ja», zegt de ander, «'t is althans het Evangelie door het Evangelie verdedigen!»

Erasmus' afkeer van krijgslieden en oorlog had voor een deel zeker zijne bron in 's mans niet krijgshaftige en niet moedige natuur; maar toch veel meer in de afschuwelijkheden van den toenmaligen krijgsdienst. Op hoevele bladzijden heeft hij niet als uit eigen aanschouwing beschreven, hoe de legers als een samenraapsel van roovers waren, die zich aan den meestbiedende verkochten en dan na geplunderd, gebrand, geschoffeerd, gemoord te hebben als verminkte bedelaars weerkeerden, en de afzichtelijke en ongeneeslijke besmettelijke ziekten meêbrachten «erger dan melaatschheid en pest». Ook waren er niet weinige helden onder op de manier van dien eenen, die een wond aan het hoofd — bij een twist over het spel, en een verdraaide knie bij het struikelen op de vlucht had bekomen. Ook hier kon hij zijn spot met zeer onheilige heiligenvereering niet inhouden. Een soldaat vertelt, dat de Heilige Barbara hem heeft toegeknipt. «Zoo», vraagt de ander, «was het voor of na den maaltijd?» «Na den maaltijd!» «o Zoo! dan lijken soms zelfs de boomen te knikken».

Wat nu de adellijken betreft, tot wier «ridderlijkheid» het schijnt te behooren «vele schulden te maken en dan on-